

Борисюк О. В. Мороз К. С. Напрямки забезпечення соціальної безпеки в сучасних умовах / Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки // матер. Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Дніпропетровськ, 12-13квітня 2016 р.) -Частина 1. - с. 81-84.

К.е.н., доцент Борисюк О. В.

Доцент кафедри фінансів та оподаткування

Мороз К. С., студентка інституту економіки та менеджменту

Східноєвропейський національний

університет імені Лесі Українки

E- mail: karolinamoroz@mail.ru

НАПРЯМКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Поняття "соціальна безпека" не знайшло відповідного розвитку в системі соціальної політики та національної безпеки України.

Так, Закон України "Про основи національної безпеки України" визначає безпеку як "захищеність життєвоважливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, за якої забезпечується сталий розвиток суспільства, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних і потенційних загроз національним інтересам" [2].

На нашу думку, соціальна безпека - це сукупність заходів, спрямованих на захист інтересів країни й народу в соціальній сфері, на розвиток соціальної

структури й відносин в суспільстві, системи життєзабезпечення і соціалізації людей, способу життя відповідно до потреб прогресу, теперішніх і майбутніх поколінь.

Стан соціальної безпеки в Україні характеризується низьким рівнем та якістю життя громадян України, значною часткою населення, яке живе за межею бідності, поглибленням демографічної кризи, скороченням тривалості життя, старінням населення. Ситуація на вітчизняному ринку праці характеризується зростанням безробіття, низькою ефективністю праці та недостатнім рівнем її оплати; відсутністю умов збереження і розвитку людського, трудового та інтелектуального потенціалу країни; погіршенням стану здоров'я працівників; низькою вартістю робочої сили тощо. Не завжди соціальна допомога надається тим категоріям населення, які її дійсно потребують, призводячи до неефективного використання ресурсів та нерівності в системі соціального захисту. Відповідно, все, що знижує якість життя, завдає шкоди конкретній людині, суспільству в цілому, є факторами, які загрожують соціальній безпеці [3, с.22].

Існує чітка залежність між показником соціальної стабільності суспільства та рівнем соціальної безпеки. Порушення соціальної стабільності суспільства неминуче призводить до підвищення соціальної небезпеки. Наявні загрози соціальній безпеці спричинені низькою ефективністю та якістю державного управління соціальними процесами.

Основними завданнями забезпечення соціальної безпеки є виявлення й оцінка ризиків та загроз, пошук резервів підвищення соціальної безпеки та прискорення соціально-економічного розвитку держави, розробка механізмів, засобів і методів, які запобігають соціальним загрозам.

В сучасних умовах основними шляхами державної політики забезпечення соціальної безпеки є [4, с.135]:

- у сфері духовних відносин: створення умов для розвитку інтелектуального потенціалу та капіталу суспільства, загальнолюдських світоглядних цінностей, збагачення духовної культури, суспільного життя;

- у сфері політичних відносин: розв'язання наявних суперечностей у системі владних відносин, посилення дієздатності держави, політичних партій у регулюванні процесів суспільного розвитку, створення надійної політико-правової системи стримувань і противаг, єдності гілок влади, утвердження ефективної системи державного управління;

- у сфері економічних відносин: створення умов для посилення дієздатності держави у вирішенні стратегічних завдань соціально-економічного розвитку суспільства, функціонування та вдосконалення відносин власності;

- у сфері соціально-трудова відносин: створення умов для підвищення соціально-економічної активності населення; застосування сучасних мотиваційних і стимулюючих механізмів високопродуктивної праці; забезпечення достатнього життєвого рівня кожної людини на основі здійснення

зваженої активної політики доходів; упровадження гнучкої, динамічної системи оплати праці; розширення заходів активної політики на ринку праці;

- у сфері соціального захисту: формування динамічної, гнучкої системи соціального захисту; розробка і впровадження в практику нової моделі соціального страхування; подолання демографічної кризи; недопущення руйнування людського, трудового та інтелектуального потенціалу, забезпечення їх розвитку; підвищення рівня та якості життя населення; підвищення доступності та якості послуг освіти й охорони здоров'я, розвиток соціальної інфраструктури, сприяння духовному та фізичному розвитку населення;

- у пенсійній сфері: реформування системи пенсійного забезпечення та пенсійного страхування; підвищення ефективності пенсійних видатків в умовах обмеженості бюджетних ресурсів, що передбачає нові управлінські підходи до планування пенсійних виплат; визначення ступеня участі та повноважень основних партнерів у фінансуванні та адмініструванні пенсійних програм.

Таким чином, реальну загрозу соціальній безпеці держави становлять бідність, відчуженість значної кількості громадян від суспільного життя, обмеження їхнього доступу до освітніх та медичних послуг, організації дозвілля. Низький рівень життя переважної більшості населення та недостатній вплив держави на управління економікою зумовлює посилення процесів соціальної дезінтеграції та становить загрозу національній безпеці країни. Перспективи соціально-економічного розвитку України, дедалі більше залежать від термінового вирішення актуальних соціальних завдань. Забезпечення високого рівня соціальної безпеки, дотримання соціальних інтересів та соціальних норм, встановлених на законодавчому рівні, і запобігання виникненню нових загроз, можливе за умов постійного суспільного моніторингу та дослідження дезінтеграційних процесів в українському суспільстві.

Список використаної літератури

1. Борисюк О. В. Основні загрози фінансової безпеки України / О.В. Борисюк // International Scientific-Practical Conference Modern Transformation of Economics and Management in the Era of Globalization: Conference Proceedings. January 29, 2016. Klaipeda: Baltija Publishing. 270-271 pages.
2. Закон України «Про основи національної безпеки України». – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/964-15>.
3. Карлін М. І. Управління державними фінансами: [навч. посібн.] / М. І. Карлін, О. В. Борисюк. – Луцьк : ПП Іванюк , 2013. – 273 с.
4. Куценко В. І. Соціальна безпека в контексті сталого розвитку / В. І. Куценко, В. П. Удовиченко. – [монограф.]- Чернігів : Видавець Лозовий В. М., 2011. - 656 с.
5. Приятельчук А. О. Соціальна безпека в контексті управління розвитком суспільних відносин / А. О. Приятельчук, О. М. Іщенко // Альманах. Філософські проблеми гуманітарних наук. - К. : Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, 2010. - № 19. - С. 135-140.